

דנ"פ 2999/16 - ערן מזרחי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

דנ"פ 2999/16

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
ערן מזרחי

לפני:
המבקש:

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

עתירה לדיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בע"פ 5668/13 (הנשיאה מ' נאור והשופטים נ' הנדל ונ' סולברג) מיום 17.3.16

עו"ד אלעד רט

בשם המבקש:

החלטה

א. עתירה לדיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בע"פ 5668/13 (מפי השופט נ' סולברג, בהסכמת הנשיאה מ' נאור והשופט נ' הנדל) מיום 17.3.16, במסגרתו נדחה ערעור העותר על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט צ' גורפינקל) מיום 18.4.13. בפסק הדין הורשע העותר, על פי הודאתו, בשורה ארוכה של עבירות, ובכלל זה 84 עבירות של גניבה בידי מורשה; 101 עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות; 28 עבירות של זיוף מסמך בנסיבות מחמירות; 28 עבירות של שימוש במסמך מזויף; 3 עבירות של הוצאת שיק ללא כיסוי; עבירה אחת של גניבה; ועבירות רבות של הלבנת הון. המערער נדון ל-12 שנות מאסר; 18 חודשי מאסר על-תנאי; וקנס בסך 300,000 ₪ או 9 חודשי מאסר תמורתו. כן חויב המערער בתשלום פיצוי למתלוננים, עד 258,000 ₪ למתלונן כתקרה, על פי הסכום המרבי שבדין. הפרשה עניינה "הונאת פונזי", או "הונאת מידוף".

ב. הנה עיקרי האירועים בגינם הורשע העותר. לפי המתואר בפסק הדין, בין השנים 2007-2012 הציג עצמו העותר כבעליה של חברת השקעות מצליחה המתמחה בהשקעות בשוק המטבע העולמי (להלן החברה). המערער רכש את אמונם של משקיעים פוטנציאליים, בהבטיחו תשואה גבוהה בסיכון נמוך תוך פרק זמן קצר. לאורך התקופה הציג העותר לקרבנות ההונאה מסמכים כוזבים אותם זיף, ובהם פירוט בדבר נתוני ההשקעות שנעשו לכאורה בכספים וה"תשואה" שהניבו.

ג. בפועל, לא השקיע העותר את הכספים שקיבל במט"ח או באפיקי השקעה אחרים. הכספים שהתקבלו שימשו את העותר לשני יעדים מרכזיים: האחד, תשלום סכומי כסף למתלוננים השונים מעת לעת ובהתאם לצורך, דבר שנועד להניח את דעתם כי העניין מתנהל כשורה; השני, מימון חיי הפאר שניהל העותר. על בסיס מצג שווא זה עלה בידי העותר לגייס 84 משקיעים אשר העבירו לחשבונה של החברה כספים רבים, בסך כולל של כ-47.6 מיליון ₪. בנוסף, על בסיס מצג השווא האמור, גייס העותר 17 משקיעים נוספים אשר העבירו לחשבונה של החברה סך של כ-10.2 מיליון ₪, וקיבלו מאת העותר כספים מעבר לסכום הקרן שהשקיעו, אשר הוצגו על-ידיו כרווחים שהשיא על השקעתם.

ד. במסגרת גזר דינו סקר בית המשפט המחוזי את עיקרי כתב האישום, ומנה את פרטי האישומים השונים המתארים את מעשיו של המערער. לאחר מכן עמד בקצרה על עיקרי העדויות השונות שנשמעו לפניו, ועל טענות הצדדים ביחס לעונש ההולם בנסיבות העניין. מחד גיסא, ציין בית המשפט המחוזי את טענות המשיבה בסיכומיה בדבר הנסיבות המחמירות במעשיו של העותר, ובכלל זה היקפה העצום של ההונאה; מספר העבירות הרב וחומרתן; מספר הנפגעים הרב; והמניע לביצוע העבירות. לנוכח האמור סברה המשיבה, כי מתחם העונש הראוי לכל עבירה הוא 3-5 שנות מאסר, ולכל אחת מעבירות הלבנת ההון 2-4 שנות מאסר. המשיבה עתרה לעונש שלא יפחת מ-15 שנות מאסר וקנס בסך מיליון ש"ח או 3 שנות מאסר תמורתו. כן ביקשה המשיבה כי העותר יחויב בתשלום פיצויים למתלוננים.

ה. מאידך גיסא, עמד בית המשפט המחוזי על טענות ההגנה בסיכומיה בדבר הנסיבות המקלות בעניינו של העותר, ובכלל זה הודאתו במיוחס לו; העדר תכנון מצד העותר; סכומי הכסף המשמעותיים שהשיב; שיתוף הפעולה ומאמציו לתיקון מעשיו; וכן נסיבותיו האישיות. ההגנה טענה למתחם עונש נהוג שבין 4 ל-10 שנות מאסר. על רקע האמור בחן בית המשפט המחוזי את העונש הראוי ושקל את טענות הצדדים, תוך שהוא נדרש, באופן כללי, לתיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן חוק העונשין או החוק), אשר נכנס לתקפו כשנה לפני מתן גזר הדין. בשים לב לפסק הדין בע"פ 72/11 אליהו חפץ נ' מדינת ישראל (2011) (להלן פרשת חפץ), ולנסיבות העניין הגיע בית המשפט המחוזי למסקנה, כי העונש הראוי למערער הוא כאמור מעלה.

פסק הדין מושא הבקשה לדין נוסף

ו. בפסק דינו מיום 17.3.16 דחה בית המשפט העליון את ערעורו של העותר. פסק הדין העיקרי נכתב מפי השופט סולברג, אשר דן בסוגיה המרכזית שבמחלוקת הצדדים - יישומן של הוראות תיקון 113 על ידי בית המשפט המחוזי בגזירת דינו של העותר, ובייחוד בשאלה, בה לא הכריע בית המשפט המחוזי, האם מהיום מעשיו של העותר אירוע אחד או מספר אירועים. לשאלה זו חשיבות, שכן קביעה כי מדובר במספר רב של אירועים נפרדים, מובילה ל"נקודת מוצא מחמירה ביותר ולפיה, בחישוב אריתמטי, עונשו של העותר צריך לעמוד על מאות שנות מאסר", נוכח העבירות הרבות והחמורות בהן הורשע.

ז. השופט סולברג ציין בפסק דינו את תזכיר חוק העונשין (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה - תיקונים שונים), התשע"ו-2015 (להלן התזכיר), אותו פירסם משרד המשפטים בעוד עניינו של המערער עומד ותלוי בפני בית המשפט. התזכיר מבקש להתמודד עם קשיים שעלו באשר ליישומן של הוראות תיקון 113 לחוק. השופט סולברג ציין כי מדובר בשלב זה בתזכיר חוק בלבד, ואולם "יש להניח כי התזכיר משקף נאמנה את רחשי לבו של המחוקק", ובית המשפט ראוי "שיעשה אוזנו כאפרכסת".

ח. לאחר מכן עמד השופט סולברג על כך, שההבחנה בין תרחיש עובדתי שיש לראותו כאירוע אחד, לבין כזה שיש לראותו כמספר אירועים, מעוררת קושי לא מבוטל. כך, כיון שתיקון 113 לא הגדיר את המונח "אירוע", ולא הבהיר מהו היחס שבין מונח זה לבין המונחים "מעשה" ו"עבירה", שבסעיף 40ג לחוק העונשין.

ט. נאמר, כי תזכיר החוק מבקש להתמודד עם אי-בהירות זו, ומציע תיקון המורכב משלושה נדבכים: בנדבך הראשון, מוחלף המונח "ריבוי עבירות" במונח "ריבוי מעשים". לפי דברי ההסבר אי-הבהירות המושגית בהקשר זה הביאה לכך שבמספר פסקי דין נקבע שתחילה יש לבחון האם מדובר ב"אירוע אחד" או ב"כמה אירועים", ורק לאחר מכן להידרש לשאלה כמה מעשים כולל כל אירוע (ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (2014))(להלן פרשת ג'אבר); ע"פ 2519/14 אבו קיעאן נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (2014)).

י. הנדבך השני הוא הגדרת המונח "אירוע". בפרשת ג'אבר נפסק, בדעת רוב, כי "עבירות שיש ביניהן קשר ענייני הדוק יחשבו לאירוע אחד" (פסקה 5 לחוות דעתה של השופטת ברק-ארז, ופסקה 2 לחוות דעתו של השופט פוגלמן, ההדגשות הוספו - א"ר)(להלן מבחן הקשר ההדוק). התזכיר מביע "חוסר שביעות רצון מן הפרשנות שנתנה הפסיקה למונח אירוע... ומוצעת בו הגדרה שונה, מצומצמת יותר, שאת גבולותיה, 'גבולות הגזרה' שלה יש לשרטט באמצעות שני מבחנים": הראשון, האם המעשים בוצעו בקרבת זמן ומקום; השני הוא מבחן מהותי, המסייג את המבחן הראשון, והוא מונחה על-ידי שתי אמות-מידה - זהות האינטרסים המוגנים ומספר הקרבתות.

יא. הנדבך השלישי, "מטרתו להסדיר מצבים של ריבוי עבירות דומות וחוזרות. כך, מקום בו נקבע... כי מדובר בכמה אירועים נפרדים, אך מדובר באירועים דומים אשר בוצעו באופן שיטתי, לאורך זמן, 'יהיה רשאי בית המשפט, לאחר ששקל את טיב האירועים וחומרתם, לקבוע מתחם עונש הולם אחד בלבד לכל האירועים'".

יב. לאחר מכן עבר השופט סולברג לבחון את עניינו של העותר. נקבע כי "בחינת עניינו של העותר על-פי מבחן 'הקשר ההדוק' מלמדת כי את מעשיו יש לראות כאירוע אחד. הונאת 'פונזי' כגון זו שביצע העותר, מורכבת על פי טיבה מפעולות רבות המאופיינות בתכנון, תחכום ושיטתיות, ולפיכך קשורות זו בזו בקשר ענייני הדוק". מעשיו של העותר שלובים זה בזה, ופיצולם לאירועים שונים גורע מאופיים הייחודי של מעשיו כמכלול, וכנון לראות כמסכת עבריינית אחת. לשיטת השופט סולברג, תוצאה זו נתמכת גם בשיקולים מעשיים - סיווג המעשים כאירועים נפרדים היה מחייב קביעתם של למעלה משמונים מתחמי ענישה נפרדים. לפיכך, מעשיו של העותר עולים כדי אירוע אחד, ובהתאם - יש לקבוע מתחם עונש אחד בלבד.

יג. אכן, לעומת זאת, כך לשיטת השופט סולברג, בחינת עניינו של העותר על פי המבחנים המוצעים בתזכיר החוק, מעלה "כי יש לראות במעשיו כמה אירועים נפרדים" (הדגשה במקור - א"ר). שכן "נעשו ביחס לנפגעים רבים, על פני תקופה ממושכת, ובמקומות שונים. על-פי המבחן המוצע בתזכיר יש לראותם, או למצער את רובם, כאירועים נפרדים, ובהתאם לכך לקבוע מתחם עונש נפרד לכל אירוע ואירוע. יחד עם זאת, מאחר שמדובר במעשים רבים המאופיינים בדמיון וחזרתיות, אזי שיקולי הלימה, כמו גם שיקולים מעשיים... מצדיקים לקבוע... מתחם ענישה אחד". מכלל האמור עלה, כי די בקביעת מתחם עונש אחד בלבד.

יד. לאחר בחינה זו עבר השופט סולברג לקבוע את מתחם העונש ההולם לעותר, לפי סעיף 40ג(א) לחוק. השופט סולברג עמד על אמות המידה אותן יש לבחון בקביעת מתחם הענישה ההולם: "הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו; מדיניות הענישה הנוהגת; ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה". נקבע כי במעשיו העותר קשות בערכים חברתיים בסיסיים, ועל כן חובתו של בית המשפט להעביר מסר בהיר כי למעשי העותר מחיר גבוה.

טו. עוד בחן השופט סולברג את הענישה הנוהגת. בית המשפט המחוזי סבר, כי פסק הדין בפרשת חפץ הוא הקרוב ביותר לעניינו של העותר, ועליו נסמך במידה רבה. העותר טען בערעור כי שגה בית המשפט המחוזי בהסתמכות

בלעדית על אותו פסק דין, נוכח הבחנות אפשריות רבות. עוד טען העותר, כי בית המשפט המחוזי היה צריך ליתן משקל לפסקי דין נוספים שהציג במסגרת הטענות לעונש.

טז. השופט סולברג עמד על הטעמים העומדים בבסיס הצורך לבחון את מדיניות הענישה הנהוגה, וקבע כי "יש לשמור על מרחב סביר של שיקול דעת הנתון לבית המשפט הגוזר את העונש", ו"עונשו של העותר נמצא ברף העליון של מדיניות הענישה הנהוגה", אך לא באופן החורג ממנה באופן המצדיק הקלה. בנוסף, פסק השופט סולברג, כי ספק אם פסקי הדין השונים אליהם הפנה העותר מבססים "מדיניות ענישה נהוגה", שכן קדמו לתיקון 113, ו"במצב דברים זה, משקלה של הטענה בדבר חריגה ממדיניות הענישה הנהוגה אינו גבוה".

זז. גם הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה נבחנו. נקבע כי, בניגוד לטענת העותר, מעשה ההונאה היה מתוכנן, ובידיו היה "לחדול בכל שלב ממעשיו... ובכך למנוע נזק נוסף מהנפגעים". נוסף על התכנון, נתן דעתו השופט סולברג על הנזק הרב שגרם העותר לנפגעים. בשקלול הגיע השופט סולברג לכלל מסקנה כי מתחם הענישה ההולם כאן נע בין 8 ל-12 שנים. לאחר בחינת הנסיבות שאינן קשורות לעבירה, נקבע, כעמדת בית המשפט המחוזי, כי "יש לבכר את הצורך בהרתעת הציבור על-פני עניינו האישי של המערער". זאת בשל חומרתם החריגה של מעשי העותר. צוין כי העונש שגזר בית המשפט המחוזי חמור ביותר, ואולם בנסיבות העניין, אין בכך כדי להצדיק התערבות בגזר הדין של 12 שנות מאסר.

יח. לבסוף, בחן השופט סולברג את טענת העותר כי שגה בית המשפט המחוזי בהשיתו קנס ומאסר ארוך תמורתו, מקום שהסכים כי משמעותו המעשית של הדבר הוא תוספת מאסר. בנוסף טען העותר, כי הקנס נועד לתמרץ את תשלום הפיצויים לנפגעי העבירה. השופט סולברג קבע כי גובה הקנס כשלעצמו; היחס בין גובהו; משך המאסר תמורתו; והיחס בין המאסר חלף הקנס לעונש המאסר שנגזר על העותר - הולמים ומידתיים. לפיכך, אין לראות בהם תמריץ לפיצויים. באשר לשאלה השניה, נקבע כי הקנס שהושת הולם את מצבו הכלכלי של העותר, ולמצער אינו חורג מן הסביר באופן המצדיק התערבות. השופט סולברג גם המליץ על מתווה לעניין מאסר-חלף-קנס.

יט. הנשיאה נאור הצטרפה לתוצאת פסק דינו של השופט סולברג. לעניין סיווג העבירות, פסקה הנשיאה כי ישנה זיקה עניינית בין העבירות שביצע העותר, נוכח נסיבות המקרה, ובהן טיבה של ההונאה; על כן ראוי לשיטתה לסווג את העבירות כ"אירוע אחד". אכן - ציינה - אין ניתן להתעלם מאורך תקופת העבירות וממספר הקרבנות, ואלה מטילים את הכף, לכאורה, לסיווג של אירועים נפרדים. ואולם, לשיטת הנשיאה אין צורך להכריע בכך כאן, שכן גם "כאשר כמה מעשים נחשבים כחלק מאירוע אחד, הרי שבקביעת מתחם הענישה יש להתחשב במספרם ובחומרתם של המעשים". במקרה דנא, נתונים אלה מצדיקים שלא להיעתר לערעור, ולכך גם אילו נפסק כי מדובר באירוע אחד, כשיטת המערער, ועמו נקודת מוצא מחמירה פחות - אין בכך כדי לסייע לו.

כ. השופט הנדל הצטרף אף הוא לפסק דינו של השופט סולברג, ונדרש להערוותו לעניין ריבוי עבירות. השופט הנדל הביע הסתייגות ממבחן הקשר ההדוק שנקבע בפרשת ג'אבר, וציין כי לעמדתו מבחן זה אינו נותן משקל די הצורך לבחינת האירוע מנקודת מבטם של נפגעי העבירה. עוד התייחס השופט הנדל למבחן המוצע בתזכיר להגדרת אירוע, והביע עמדתו כי מבחן זה עשוי להביא תועלת, שכן הוא מבטא את המתח בין הפן הפורמלי של סמיכות זמן ומקום, לבין הפן המהותי-ערכי של זהות האינטרסים המוגנים ומספר הנפגעים, ו"כך יאה לעקרון ההלימה".

העתירה

כא. הטענה המרכזית בעתירה - המקיפה והמלומדת - אשר יש בה, לפי הנטען, כדי להצדיק דיון נוסף בבית משפט זה, נוגעת לשאלת סיווג מעשיו של העותר כ"אירוע אחד" או כ"מספר אירועים". העותר טוען, כי הימנעותם של שופטי ההרכב מהכרעה בשאלה האם להחליף את מבחן הקשר ההדוק שנקבע בפרשת ג'אבר או להותירו על כנו, מהוה

הלכה קשה, המצדיקה דיון נוסף בה. לטענת העותר, העובדה ששופטי ההרכב בחרו שלא להכריע האם המקרה נשוא האישום הוא "אירוע אחד" או "מספר אירועים" שגויה היא. סיווג זה משליך, לטענתו, בהכרח ובאופן ישיר על התוצאה העונשית. עוד נטען כי על בית המשפט החובה להכריע בשאלה האם מדובר ב"אירוע אחד" אם לאו. לטענת העותר, חובה זו נובעת ישירות מלשון סעיפים 40ג ו-40יד לחוק, וכן מפסיקת בית משפט זה.

כב. מן הכלל אל הפרט, טוען העותר כי אופן סיווג עניינו משליך באופן ישיר על התוצאה העונשית, שכן אילו סווגה הפרשה כאירוע אחד, לא היתה מתאפשרת הטלת העונש שנגזר על העותר. במה דברים אמורים? העותר שב וטוען, כי מתקיימות בתיק זה נסיבות מקלות הקשורות בביצוע העבירה, וכן נסיבות מקלות שאינן קשורות בביצוע העבירה. כלל הנסיבות תומכות לשיטתו בהנמכת הרף העליון של מתחם העונש ההולם, כמו גם במיקומו של העותר שלא ברף העליון. בין הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה: נמנות, לשיטת העותר, מיקומו ברף נמוך מבחינת היסוד הנפשי הנדרש להשלמת העבירה, התנהלותו בחוסר תכנון, תוך החזרת כספים ללקוחות בהיקפים גבוהים, וכן העובדה שתר אחר אפיקים נוספים לגיוס כספים. בין הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה מונה העותר קבלת אחריות מלאה לעבירות; פעולה מאז מעצרו לקבל אחריות ולצמצם ככל יכולתו את הנזקים לנפגעים; ועוד, כנטען, העותר אינו "שחקן יחיד" בפרשה זו, וגורמים נוספים, ובהם בעלי תפקיד במערכת הבנקאית, נטלו בה חלק; ולא ניתן משקל מתאים לכך שלעותר אין עבר פלילי.

כג. עוד טוען העותר, כי שגה בית המשפט המחוזי כאשר הסתמך על פסק הדין בפרשת חפץ בלבד. לטענתו, קיים קושי בעמדתו של השופט סולברג לפיה גזרי הדין אליהם מפנה העותר ניתנו בטרם תיקון 113 ולא יוסדו על עקרונותיו, ובמצב דברים זה, משקלה של הטענה בדבר חריגה ממדיניות הענישה הנוהגת אינו גבוה. ראשית, נטען כי תיקון 113 לחוק העונשין לא נועד להעלות את רף הענישה הנהוגה אלא להבנות את דרכי הענישה. על כן, מאחר שמדובר בפסיקה במקרים שנדונו בשנים האחרונות, מהיום הם חלק ממדיניות הענישה הנהוגה. שנית, גם גזר דינו של העותר לא יוסד על עקרונותיו של תיקון 113.

דיון והכרעה

כד. לאחר עיון בעתירה ובנספחיה, אין בידי להיעתר לה, ולא ראיתי לבקש תשובה, נוכח הנימוקים שלהלן. דיון נוסף עשוי להינתן, על פי הדין, מקום שנפסקה הלכה בבית המשפט העליון, ורק אם הלכה זו "עומדת בסתירה להלכה קודמת של בית המשפט העליון, או שמפאת חשיבותה, קשיותה או חידושה", ראוי לקיים בה דיון נוסף (סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984). העתירה דנא אינה תוקפת לאמיתה הלכה שנקבעה בפסק הדין - והרי תנאי הוא קביעת הלכה, שאם אין הלכה, חשיבות, קשיות או חידוש - מניין? (וראו דנג"ץ 5019/13 בית הדין השרעי נ' פלונית (2013); דנ"פ 8893/15 גור פינקלשטיין נ' מדינת ישראל (2016); דנ"פ 623/16 יאשיהו יוסף פינטו נ' מדינת ישראל (2016)). לאמיתו של דבר, תוקף העותר את העובדה שההרכב בחר שלא להפוך את ההלכה שנקבעה בפרשת ג'אבר. ברי כי בנסיבות אלה אין מתקיימים הטעמים בגינם יש מקום לקיים דיון נוסף. יפים לעניין זה דבריו של השופט - כתארו אז - מ' חשין בדנ"פ 11437/04 גשרי נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל אביב (2005):

"כהוראת סעיף 30 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, רשאי שופט להיעתר לבקשה לקיומו של דיון נוסף רק אם נמצא לו כי בית-המשפט העליון פסק הלכה משפטית, ולא אך הלכה משפטית מן-המניין אלא הלכה הניחנה באותן תכונות מיוחדות המנויות באותו סעיף. והלכה לעניין זה, כך פסקנו לא אחת, חייבת שתגלה עצמה על-פני פסק-הדין; שבית המשפט ביקש במודע ובכוונת-מכוון לקבוע הלכה; כך, לא פחות (דנ"א 4804/02 רביזדה נ' גולדמן (לא פורסם); דנ"א 7829/02 אדיב נ' קצין התגמולים (לא פורסם)). באין הלכה משפטית לא יתקיים דיון נוסף."

יתר על כן, גם אילולא האמור, עצם העובדה שהמדינה הגישה תזכיר ובו הצעת תיקון לתיקון 113, מטעים מיניה וביה שאין מקום לעת הזאת לדוש בנושא, ולקבוע הלכות חדשות בטרם יאמר המחוקק דברו, כמובן בהנחה שהחקיקה תנוע במועד שלא ירחק. כך גם מורנו השכל הישר.

כה. כפי שנזדמן לי לציין בעבר, "בתי המשפט...מצווים מפי המחוקק באשר לדרך גזירת העונש לפי תיקון 113 וכך עליהם לנהוג" (ע"פ 2357/13 רוש נ' מדינת ישראל, פסקה ט"ו (2013)). במקרה דנא בית המשפט המחוזי התייחס באופן חלקי לתיקון 113, אולם שופטי ההרכב בבית משפט זה התייחסו לקושי זה ובחנו את גזר דינו של בית המשפט המחוזי במשקפי תיקון 113. לאחר בחינה זו הגיעו - פה אחד, וגם לכך משמעות (ראו דנ"א 2393/12 מדינת ישראל נ' מולה (2012)) - לכלל מסקנה כי אין מקום לשנות מגזר הדין שהושת על המערער.

כו. ועוד לגופם של דברים, העותר תוקף את בחירת בית המשפט שלא להכריע בשאלה האם יש לסווג את המקרה כאירוע אחד או כמה אירועים. ואולם, מדובר בסופו של יום בהליכה בתלמי פסיקה קודמת. כך, בע"פ 4316/13 מדינת ישראל נ' חג'אמה (2014) נפסק מפי השופט דנציגר, כי ניתן לראות במקרה נשוא כתב האישום אירוע אחד או כמה אירועים, אולם כיון שרשאי היה בית המשפט המחוזי לקבוע עונש כולל אחד לכל העבירות המבטא את חומרת המעשים, וכיון שבית משפט זה הגיע למסקנה כי ראוי לקבל את הערעור, אינו רואה צורך להכריע בשאלה זו. העותר מביא את דבריו של השופט סולברג בע"פ 1261/15 מדינת ישראל נ' יוסף דלאל (2016) כחיזוק לטענתו שחובה היה על ההרכב לסווג את המקרה כאירוע אחד או כמה אירועים. אולם, מדבריו של השופט סולברג שם ברור, כי לא ביקש לסתום את הגולל על האפשרות שלא לסווג את המקרה לאירוע אחד או כמה אירועים: "דומני, כי לא כל אימת שנמצא כי יש מקום להיעתר לערעור על גזר דין, ניתן להימנע מלהכריע בשאלה אם באירוע אחד עסקין או בכמה אירועים" (שם, פסקה 18); בפסק הדין נשוא העתירה מצאו השופטים, כי עניינו של העותר אינו נמנה על המקרים בהם חובה להכריע בשאלה האם מדובר במקרה אחד או בכמה מקרים (פסקה 31 לפסק דינו של השופט סולברג; פסקה 2 לפסק דינה של הנשיאה נאור).

כז. דומני כי לשאלה אימתי עסקין באירוע אחד ואימתי במספר אירועים, כאשר עסקין בפרשה פלילית רבת היקף, לא תיתכן "תשובת מחשב", והיא תלויה - גם בהגדרות המשוכללות ביותר - בנסיבות המקרה ובמבטו הכולל של בית המשפט על הפרשה. לשיקול הדעת נודע מקום מובהק, ובית המשפט ישקול אם צריך הוא להיכנס ל"פרטנות חשבונאית" או לקבוע שורה תחתונה ראויה.

כח. אוסיף, ושוב בגדרי השכל הישר: מספר הקרבנות הגדול בנידון דידן לאורך תקופה מכביד עד מאוד, ועל כן ככל שנסובב את הפרשה, ברי כי היא ראויה לענישה מחמירה, שאף בהנחה הנוחה לעותר אינה יכולה להתעלם מן ההיקף. על כן, בנסיבות המקרה, העונש על פניו אינו בלתי הולם.

כט. אשר לטענותיו הנוספות של העותר הנוגעות לגזר דינו, מדובר למעשה בניסיון ערעורי נוסף להשיג הקלה בעונש, ולא לכך נועד מוסד הדין הנוסף.

ל. סוף דבר וסיכומו, אין בידי איפוא להיעתר לבקשה.

ניתנה היום, י"ד באייר התשע"ו (22.5.2016).

המשנה לנשיאה